

SLOVENSKI NAROD.

Iznaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Nasvet o zedinjenji bogoslovskih zavodov na Slovenskem. *)

„Idoči po vsem svetu nazveščajte blagovestje vsej stvari“, naročil je najvišji učitelj svojim prijateljem in bodočim pospešiteljem svojih modrih in krasnih nazorov. Volja mu je bila, da se isti širijo povsod med ljudmi, vsaj med vsemi onda znanimi narodi, kateri so tudi bolvanovali, hote je umno popraviti in ponraviti, ter blagimi načeli nadariti. Ta pojem je jedino pravi in veljaven šče dnes o poslanji in nauku rešnikovem; duhovniki namreč kot poselniki in blagovestniki preučivši se prepisane predmete razidejo se med ljudstvo navadama menje omikano, ali dostikrat skoro povse nevedno in neobtesano, da objačeni plamenim duhom zdrave modrosti, razumnosti, učenosti in nabožnosti ondi razsvečujo temnike, učijo je pametnosti in oblažujo srca. Ne li to nebeški nalog, če duhovništvo razstavljeno po vseh krajevih in krajcih lepe naše domovine sveti kot leščede svetilniki ter prižiga luči in lučice na vse strani? To bi menda bili v vzvišenem pomenu omikovalci narodu. Na pospeh tega blagodarnega kana pa je treba dobrih učilišč in svetlih omikališč, ker le primerno razbistreni na umu in oblaženi na srci poselniki morejo zadovoljati težkim in mnogoterim zadatkom dnešnje dobe. Umno

*) Priobčujemo ta nam poslani članek na tem mestu, ker se nam njegovo mogoče uresničenje v narodnem obziru prevažno zdi, ker bi bilo en del našega narodnega zedinjenja. Ur.

urejena in odbranim nalogu na drobno odgovarjajoča bogoslovna semenišča so dobra sreča gojencem in obilen blagoslov vernikom.

Ozrevši se po vsem Slovenskem opazuješ na bitko žalost, ka se vsi naši duhovniški zavodi gibljejo zvnaj vseučilišnega področja. Prekmurci dobivajo svoje dušne pastirje, včasih šče ne zvršivše prepisanih nauk, včasih tudi niti kukavno ne znajoče narodnega govora, iz sobotške bogoslovnice, štirski Slovenci od 1860 iz mariborskega bogoslovskega zavoda, koroški iz Celovca, kranjski iz bele Ljubljane, trški, poreški, goriški iz osrednjega semenišča goriškega; Trst četrtletnike vzgaja pri vladikinem sedeži. Od tod je razvidno, ka kakor politično in upravno, tako smo tudi v duhovniškem obziru raztepeni in razlečeni na strašen svoj kvar, in to tudi jasno razklada, ka skoro vsaka delina na svojo pristransko stranščico piska in prebira, in ravno zato toliko stranščakov. Na tem polji se tudi kaže nevolja zatiranih Slovencev očividno in očitvestno. —

Nam se zdijo raztepena bogoslovna gojilišča preslaba, da bi vredno spolnovala dolžnosti zahtevane od sedanjega časa, ni lahko zmoči toliko naučiteljev jedernih, visoko učenih, vedno napredujočih ter stoječih na višini predmetov, katere razkladajo. Pred kratkim časom je nek bogoslovski učitelj pobijati hoté nasprotnika in prestavljajoči Pavlove besede židovom 11, 1, v kratki vrstici četiri pitane jarce kresnol, da si se navadno imaje posla z nasprotniškim taborom nekoliko krepše orožuje. 12letna skušnja tudi

dopričuje, ka mladiči priličnih sposobnostij opešavajo v bogoslovnici, duhovitost se krha in ruši, ter namesto posvečenih, umnih in zvedenih duhovnikov godnjajo se sluge brez samostalnega mišljenja, brez pohlepa za vednostmi, in mariborski zavod za mojega vedenja nima v minovših 12 letih pokazati gojenca, kateri bi zanesljivo nado dajal, da ima narod od njega kaj pričakovati. Vrh tega jih večina zanemarja pravilni narodni govor besedovaje neko zmešano godlo. Ne vem, koliko jih more kako zdravo misel dostojno in brez skesanja po slovenskem zapisati! V tem ne bi bila nikakša zguba, če bi tudi naši bogoslovski pripravniki na katerem vseučilišči bogoslovili, ondi se vede goje, po nasprotji se vzbuja iskrenost in uplamejša ljubezen do svojega roda. Lagoše ne bode niti glede na znanstveni napredek, niti glede na narodnost, nego li je, in ves strah o spremembi teh zavodov je na sredini otel, a okoli kraja ga nič ni.

(Konec nasl.)

Prošnja do cesarja.

— Od sv. Jurja na Ščavnici 19. feb.: Kat. pol. društvo je 28. prosenca poslalo peticijo proti direktnim volitvam presv. cesarju. Razen tega je še 125 vrlih narodnjakov z veseljem se pridružilo peticiji drugih slovenskih rodoljubov. (Podpise prejeli. Ur.)

— Iz Ptujja 19. febr.: Narodnjaki našega mesta so vsi podpisali peticijo do cesarja; sploh so v našem okraji vse občine pristopile peticiji v dokaz, da je ljudstvo zbn-

Listek.

Ivan Erazem Tatenbah.

Izvirni historičen roman iz slovenske zgodovine.

(24. nadaljevanje.)

Osemnajsto poglavje.

Pismo, katero je Ribelj mariborskemu mestnemu pisarju Jakobu Kodru izdal, bil je le-ta precej drugi dan poslal v Gradec deželnemu profosu Vilsckemu, kateri ga je zopet nemudoma poslal na Dunaj knezu Lobkovicu, ministru cesarja Leopolda. Na Dunaji so že iz Hrvatskega in Ogerskega bili o zaroti precej podučeni, tudi baron Losenstajn je bil Tatentenhaha že prej ovadil. Ravno tako je bil celjski sodnik Pavel Ahac kmalu po Ribljevem izpuščenju iz ječe, obširneje, akoprem ne jasno ovadno poročilo o Tatenbahovih namerah v Gradec predsedniku grofu Brajnerju poslal. Zdaj ko so imeli dokaz v rokah, nijso se več mudili, temuč ukaz je bil prišel Sajerju v Gradec, naj z vso previdnostjo pa z vso odločnostjo proti

Tatenbahu postopa. Kako se je to zgodilo, povedali smo v zadnjem poglavji.

Obristlejtnant Sajer je ravno tako brz in odločno postopal tudi po zaporu Tatenbahovem. Že pred je bil po vse na tistem poslal na slovensko Štajersko, v Maribor, Slovensko Bistrico in v Celje čete vojakov, kateri so imeli na daljše ukaze čakati. V Mariboru so bili cesarski dragonci že pred 10. marcem, ko je bil Tatenbah tam. A vse te priprave Sajerjeve so se vršile tako na tistem, da preveč brezskrbni Tatenbah nij nobene nevarnosti slutil. Tudi je bil v poslednji čas v svojo srečo tako zaupen postal, da bi noben svet v tem smislu ne bil nič izdal.

Takoj po zaporu grofa Tatenbaha je mogel torej obristlejtnant Sajer polastiti se njegovih gradov in imenja ter razorožiti posadke na Tatenbahovih gradovih. Ker je bil namreč že čas blizu, ko je imel glavni upor po slovenskem Štajerskem pokniti, bili so zbrali in nekoliko tudi oborožili Tatenbahovi oskrbniki prilično število kmetov. Tako so čete čakale na konjiškem gradu, v Staten-

bergu, Podčetrniku, na Račjem itd. Posebno v Konjicah je bil Simon Stupan lepo četo skupaj zbral na Tatenbahov ukaz. Tu sem je bil Tatenbah tudi ukazal svoje izbrane zaklade iz Račjega pripeljati, ker se je bal za poslednji grad, kot čisto na planjavi stoječ in samo z (tačas) močvirjem okolo le nekoliko zavarovan. 21. marca je bil on v Gradci zaprt, 22. marca so, kakor protokoli kažejo, trije teško obloženi vozovi v Konjice dopeljali te dragocenosti.

Ali že čez tri dni, namreč 25. marca, so prišli v Konjice in potem precej na druge Tatenbahove gradove Sajerjevi dragonci s cesarskimi komisariji na čelu, kateri so vse dragocenosti in celo premoženje zapečatili in odvzeli. Strah je obšel Simona Stupana, ko je čul, da je njegov gospodar zaprt. Da si je imel na konjiškem gradu zbranih trikrat toliko oboroženih, kakor je prišlo iz Maribora in Slovenske Bistrice cesarskih dragoncev — nij se upiral, temuč takoj izročil komisarijema vse ključke, dal svoje podložne razorožiti, ter jih poslal domu. Za cesarska komisarja sta bila namreč imenovana Gašper

jeno in ve braniti svoje pravice. (Podpise prejeli. Ur.)

— Iz **Maribora** 19. febr.: Pošljemo Vam peticijo do cesarja s podpisi nekaterih tukajšnjih rodoljubov. Mi se slagamo s prošnjo, katero je društvo „Slovenija“ že odposlalo, samo v eni točki smo je malo premenili, izpuščaje naglašanje zgodovinskega prava. Dozdeva se nam dovolj, ako se govori samo od sprave med narodi. (Nekoliko podpisov prejeli. Zgodovinsko pravo v adresi „Slovenije“ nikjer nij naglašeno. Ako se proti koncu izreka želja sprave med narodi in deželami, je to skozi opravičeno; kajti držati se moramo v obče federalističnih načel, katerá se pa v Avstriji ne dajo uvesti samo na podlagi narodnih pravic. Končno seveda je po ravnopravnosti in spravi med narodi tudi sprava med deželami dognana. Ured.)

— Iz **Planine** na Štajerskem 19. febr.: Naša občina se pridruži peticiji do cesarja. (Podpise prejeli. Ur.)

— Od **sv. Lorenca** v slovenskih gorah 19. febr.: Tudi naša županija pristopi prošnji do cesarja in to potrdi po podpisih najveljavnejših tukajšnjih posestnikov. (Polo s 60 podpisi prejeli. Ur.)

— Od **ptujske gore** 19. febr.: Naša župnija pristopi k peticiji do cesarja. (Podpise prejeli. Ur.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

Česka peticija proti direktnim volitvam je tedaj cesarju oddana po knezu Lobkovicu, bivšemu deželnemu maršalu. Podpisov nosi 250.000, ogromno število, ako se pomisli, da v mnogih občinah so samo občinski zastopi v imenu celih občin podpisavali.

V **gospodski zbornici** se nadaljuje debata o novem kazenskem redu. Pričela se je specialna debata in je zopet Lichtenfels stavil predloge, ki se pa niso sprejeli. Govoril je proti njemu med drugimi tudi Schmerling ter o tej priložnosti sedanjemu ministru izrekel svoje popolno zaupanje, kot ustavovernemu. „Britko bi mi bilo, pravi stari centralist in slavofag, ko bi gospodska zbornica načrta te postavbe ne sprejela ter

Kelersperg in grof Adam Dittrichstajn. Da bi svojo vernost cesarju, in svojo nedolžnost v celi zaroti dokazal, pozival se je Stupan na svedočbo gospoda Pavla Ahaca, toda ta je moral slabo zanj pričati, kajti prijeli so tudi Stupana in ga odpeljali v Gradec kot pričo v veliki pravdi, ki se je imela s Tatenbahom goditi.

Isto se je zgodilo z oskrbnikom v Statenbergu, nekim Kristof Jamnikom, s starim Jurijem Gornikom, Auguštinom Šmidom oskrbnikom v Račjem.

Ko so Tatenbahovi prijatelji o njegovem zaporu čuli, podvzivali so se, sledove sporazumljenja in prijateljstva ž njim uničiti, povsod zatajevati ga, in so pokorno in prilizneno lažili, svoje udanost cesarju dokazat. Drugi so naglo deželo zapustili. Med temi je bil Tatenbahov bratranec Oton Tatenbah, kateri je bil (ne ve se kam) ubegniti. Rudolfi se je umaknil v Čakavec. Tretji pa, med temi najodličnejši, grof Karel Turn, deželni glavar goriški, so bili možje dovolj, tudi v skrajni nesreči Tatenbaha ne zatajiti, a so za to njegovo osodo delili, to je, zaprti bili. Grof Turn je bil celih osemnajst let, namreč do

tako izrekla indirektno nezaupnico ministerstvu, katero poznam kot ustavoverno. Da bi podpiral to ministerstvo, bi celo pomanjkljivost načrta preziral, (glejte ga no, starega grešnika!), ko bi se nahajali v načrtu. Ministerstvu nezaupnico skazati, bi po svoji najboljši vesti ne mogel. — Roka roko umiva, obe pa obraz.

Ustavni odbor, ki je v prvi seji na vsa usta kričal proti ministerstvu, obnašal se je v drugi prav pohlevno. Zato velika hvala v „N. Fr. P.“, minister Lasser pa daje svojim ovčicam „Fleisszettel“ za njihovo pridnost in pokornost. Ves plava v veselji, da je debata prišla na pravo stezo. Edini neki dr. Fux se nij še hotel udati in zato mu „N. Fr. P.“ bere strašanske levite ter mu naravnost odreka inteligencijo in kulturo. Ali ta Fux je naravnost za nas dragoceno izpoved napravil, namreč da tudi on kot ustavoverec priznate direktne volitve za krivične. Djal je: ako bi se po številu in davkih razmerili poslanci, je ustavoverna stranka pokopana. En-bloc sprejetje volilne reforme, na to silijo ustavoverni listi. Neznano se jim mora muditi, da celo nobene debate nehte dopuščati. Odborova večina je sklenila, da se nobeden predlog ne bode sprejel, o katerem ne bode vlada izrekla, da naj se o njem debatira. Čemu je po tem takim državnim zbor, ker Lasser et Comp. lekho sami vse opravljajo. To veselje, da imamo ljudski zastop, nas previsoko stane — za vsako glavo 10 gld. na dan — ako je zastop samo za stafažo ministerstvu in mašina za glasovanje.

Na **Vorarlberškem** so se že razpisale direktne volitve; po „Vaterlandu“ se bodeta od konservativne strani kandidirala dr. Oelz in dr. Gilm.

Baron **Rodič**, cesarski namestnik v Dalmaciji, se je pripeljal v Trst in potuje na Dunaj, kjer bo imel enak posel z dalmatinskimi poslanci, kakor grof Goluhovski s poljskimi. Želimo, da bi mu tako spodletelo posredovanje, kakor Goluhovskemu.

Vnanje države.

Francoski listi jako ugodno razpravljajo premembe na Španjskem, ki so napravile tudi na Francoskem globok vtis. Francoska republika je s tem utrjena, ker ima sedaj tovaršico za soboj. Zato je tudi Francoska vlada jako prijazna proti novi španjski vladi. Tako je Charles Ferry, prefekt v Toulouse, izdal ukaz, da noben španjski podložnik ne sme bivati brez posebnega dovoljenja vlade v francoskem okraju Haute Garonne, ki leži ravno ob španjski severni meji, ako ima

svoje smrti l. 1689 na gradu v Gradci zaprt. — Tatenbah je bil komaj šest dni na gradu zaprt, ko je bila sodnijska komisija za njega sestavljena. Med svojimi sodniki je Tatenbah našel večidel svoje sovražnike, in to mu je moralo upanje podirati, da bi srečno izšel iz zapora, ali da bi življenje otel. Sodstvo, katero je bilo sestavljeno samo za ta slučaj in je imelo skrivne seje, ter imenovalo tudi skrivni svet, bilo je sestavljeno iz sledečih mož: predsednik grof Brajner, grof Jurij Žiga Herberstajn, kancler baron Jehlinger, grof Stubenberg, Stirk, Dittrichstajn, Aulersperg, barona Tirndl, Javornik, Argento, Hiršfeld, Márkovič, Kalanci, Prentek in Kelersperg. Cesarski tožnik o veleizdajstvu Tatenbahovem je komorski prokurator dr. Megerle, nevaren protivnik, ker eden najjezičnejših pravnikov svojega časa. Branili so Tatenbaha trije odvetniki, doktor Jan Pfeifer, Matija Patricius in Julij Tentius.

Preiskavanje in sodnijsko preslišavanje se začne vršiti z vso odločnostjo. Tatenbah je bil v zaporu zopet pogum dobil, in upanje v svojo srečo se mu je zopet povrnilo.

(Dalje prih.)

tudi navadno legitimacijo. Kedor v 48ih urah vladinega dovoljenja ne dobi, bode zaprt ali interniran, ali pa prognan iz Francoskega. Tako je Karlismom vzeto pribežališče, od koder so ob priložnosti vdrlí na Španjsko. Sedaj bode menda njihove ustaje kmalu konec.

V seji odseka trideseterih 18. februarja je razvijal Tallon svoj popravek k poročilu odseka. Popravek meri na to, da naj narodna skupščina, predno se razide, organizira izvršilno oblast. Odsek zahteva preiskavo proti nekemu svojih članov, ki je na sumu, da je prijavil po časnikih neko, za Thiersa razžalljivo pismo. Jutri se bo odsek zopet sešel, da zasliši Thiersa, ki bode po dogovoru z ministerskim svetom napravil svoje opazke k poročilu odseka.

V seji finančnega odbora isti dan je bila razprava zaradi odškodnine tistim, ki so v zadnji vojski trpeli. Odbor predlaga 100 milijonov frankov za okraje in 104 milijone za pariško mesto. Thiers je izrekel, da se mu potrebno zdi, denarno stanje pojasniti. Treba se varovati vseh lahkornostnosti, ter ohraniti ravnotežje v financah. Neogibni stroški za odškodovanje bodo znašali 748 milijonov. Thiers dokaže, da se bode 644 milijonov za to dobilo, drugó pa bi trebalo na posodo vzeti. Javno mnenje pričakuje od nas, da poravnamo škodo brez posojila. Zato moramo varčni biti. Odbor naj pove svoje mnenje, a naj zmerno ravna. Odbor je sklenil, da se odškodovanje za okraje in mesto Pariz ob enem dovoli. Zarad poslednjega je dal odbor predlog vladi nazaj, če ne bi morda pri nasvetovanem znesku kaj spremenila.

Bourbonci se na vso moč napenjajo, da bi dobili svoje prestole nazaj, katere so s svojim bedastim vladanjem zapravili. Zato jim nij nobeno sredstvo preslabo. Najboljši za Francoze in Španjce je še to, da se med sabo ne morejo zediniti. Na Francoskem bi grof Chambord, zastopnik starejšega kolena, in grof Pariški, pretendent Orleanscev, rada oba vladala. Ravno tako se pulijo za španjski prestol don Karlos in obe hčeri bivše kraljice Kristine. Privrženci njihovi so iztuhtali izvrsten plan, po katerem bi vse evropske premembe zadnjih 15 let zopet prekucnili. Spravili bi radi najpreje na Francoskem enega svojih do vlade, potem bi se tudi španjska republika težko obdržala, sčasoma bi potem tudi neapolski Franc II., in drugi prognani laški vladarji dobili svoje dežele nazaj. V tem smislu delajo baje v Verzajlu monarhisti, posebno škof Dupanloup. Njihov glavni svetovalec pa je baje avstrijski poslanec grof Apponyi. Mislimo, da se bodo Francozi, Španjci in Italijani že ubranili lakomni družali.

Nemški listi razpravljajo zadnje kraljeve naredbe. Med tem, ko narodnoliberalni kakor vselej pokorno sprejemajo reakcionaren čin, ga neodvisni hudo obsodijo. Tako „Frankfurter Journal“ naravnost pravi, da zbornica nij razumela politične strani te naredbe, s katero je §. 82 državne ustave, ki daje zbornici oblast, postaviti v enacih slučajih preiskovalne komisije, popolnoma uničen.

Dopisi.

Iz Ljutomera, 19. febr. [Izv. dop.]

Vso svojo pozornost obračamo denes na železnico, katere potrebo živo čutimo, in torej tudi vse sile napenjati moramo, da jo v resnici dosegemo. — Že leta 1870 je na slovenskem taborji v Radencih pri Kapeli čez 6000 ljudi enoglasno med drugimi tudi željo izreklo, da naj bi se pri Hrastji Mura regulirala, in čez mursko polje od Radgone doli proti Ljutomeru železnica naredila. Prva želja je že izpolnena; Mura je na rečenem mestu v red postavljena, in zdaj tudi nekoliko zaupanja imamo, da skoraj železnico dobimo. Črta, katero ste društvi, graško-köflahske železnice in prvega avstrijskega kanalnega brod-

narstva (1. Oesterr.-Schiffahrts-Canal-Actien-Gesellschaft), ki ste se pred kratkim združili, projektirali, zadostuje našim željam; železnica, ki bo Dunaj s turškimi deželami pri Novi vezala in naš okraj pretekla, bo za nas zelo koristna, ker po takem pridemo v zvezo z glavno in tako rekoč s svetovno železnico. Tej črti enako, namerava tudi društvo znane podvzetnika železnice, Schwarca od Dunaja pa do Radgone z malimi premembami skoro po istem traku železnico narediti, ali od Radgone naprej hoče poslednje proti Ptuj, Rogateu in potem čez mejo na Hrvaško do Zaprežiča svoj projekt izpeljati; dokler prvi dve društvi od Radgone zaokrenete čez murško polje po lepi in premožni ravnini do Ljutomera; od tukaj prestopi nju črta skoraj na sredini tako imenitne krasne in že po cellem svetu poznane ljutomerske vinske griče; pri Ormuži, kjer je Drava najbolj skupaj stisnena, prejde čez mejo na Hrvaško, teče zopet po dravski dolini mimo Varaždina, znamenitega zavoljo velike trgovine z žitom in živino; nastavi čez vinske griče in bregove polne raznovrstnih rudnin in velikanskega drvja svoj tek proti Dolgomuselu blizu Zagreba, odkoder naravnost potisne v Sisek, kjer je dozda glavno skladišče iz Banata, Srbije in Bosne pripeljanega žita, in drugih pridelkov, dokler se naposled pri Novi združi s turško železnico čez Banjaluko, Serajevo itd. Že na prvi pogled na zemljovidu zapazuje se, da ta črta naravnost veže Dunaj s Turško, da je torej taista najkrajša proti jugu, da je pripravna največjo konkurenco delati dozda južni železnici, kar mnogo pomeni, in da pri vsem tem s poslednjo vendar nikjer ne pride v dotiko. Ako pa vzamemo ozir na mesta in kraje, kjer prehaja, nam postaja jasno, da iz narodno-gospodarstvenega gledišča, ne more je ne samo za naš okraj, temuč tudi za celo državo in posebej dežele, katere prehaja, boljše osnovane biti. Tudi taka je glede na izpeljavo iz tehniškega ozira. Društvi, ki ste se ravnokar zastran tega projekta zedinili, imate že dovoljenje za delanje železnice z ozkim trakom od Dunaja do Pittena blizu Štajerske meje; čez bregove, ki Avstrijo od Štajerske dele, poiskali ste si najnižje mesto še nižje od Švarcovega projekta; dolgost dveh tunelov bode mnogo krajša od onega, ki ga Švarcovo društvo ima; in potem se zopet v daljnem teku skrbno izogibljete vseh vekših bregov in ovir, ter po bogatih in krasnih dolinah iščeti žile, iz katerih bo se potem iztakal pridelek marljivih rok in skrbnih gospodarjev teh okrajev. Ti društvi ste torej v stanu, rečeno železnico pred vsemi drugimi društvi v najkrajšem času izpeljati, kar pa v gospodarstvenem oziru mnogo pomeni. Od Ljutomera čez vinske hribe do Ormuža bile ste dve črti projektirani; ena proti Ormužu, druga pa proti Središču; vendar zdaj, ko so se pri poslednjem shodu veljavnih mož v Varaždinu tudi isti Varaždinci za Ormuž odločili, bodoč Središčani pri tej reči nijso hteli, ali nijso vedeli svoj interes varovati in zastopati, bode se zdaj samo črta proti Ormužu v resen ozir jemala. Ljutomerski okraj posebej ima iz te železnice veliko pričakovati, kakor bi nasproti, ako te železnice ne bi dobil, bila njegova eksistenca popolnoma uničena. Da samo eden primer navedemo. Od tistega časa, kakor je pri Ormuži železnica narejena, izostali so vekšim delom kupei, za

naša tako čislana vina, in to edino zavoljo tega, ker se vsaki stroškov prevažanja iz Ljutomera pa do Ormuža boji, in torej raje pokupi, kar bliže Ormuža najde. In tako isto je v vseh drugih pridelkih. Ljutomerski okraj vzbujen v narodni zavesti, na čelu skoraj vsakemu narodnemu podvzetju, mora torej zdaj vse sile napenjati, da se mu v tako važnem času tudi v materialnem oziru žile ne podvežejo. — On si s svojimi sredstvi osnavlja, pomnožuje in zboljšuje šole na narodni podlagi; kmetijstvo podpira z materialnimi in duševnimi sredstvi, poteguje se za napredkom v vseh panogah gospodarstva, ali zdaten korak pri tem bo še le takrat storil, ako se mu posreči s sredstvom občenja tudi obrtnijo in trgovinstvo pri nas vzbuditi in do razcveta pripeljati; kar pa je samo s sredstvom železnice, ki se nam ravno obeta, dosegiti mogoče. Mesto Ptuj nam o tej zadevi zlo nasprotuje, in to je zopet tista nesrečna ljudska strast, ki družemu nič privoščiti neče. Ptujčanje že imajo svojo železnico, po ti so v zvezi s celim svetom, a vendar še jih mika, dobroto, ki jo sami že uživajo, drugim odtegovati ali zavidati. Mi se vendar zanašamo na naše brate Hrvate, posebnost z nami v enakih okoliščinah stoječe Varaždince. Ako oni po svojem hrabrem postopanju pri ogerskem ministerstvu dosežejo, kar slišimo, da jim je že obljubljeno, da se omenjena železnična črta čez Varaždin potegne, potem tudi mi iz njenega teka ne bomo izpuščeni. Mi smo Varaždincem že mnogo naših sinov, ki so deloma zdaj že mnoga važna mesta posedli, v izrejo in za izobraženje na tamkajšnjih učiliščih poslali, mi smo z njimi že mnogo spečali, mi jim pošiljamo naše pridne delavce in težake, in jih torej v mnogih strokah podpiramo, vse pa to hoče s tem bolje in lažje biti, ako bomo enkrat po bližji in hitrejši poti z njimi skupaj zvezani. Pružimo tedaj brat bratu roko in pomagajmo si iz enako slabih okoliščin in neugodnih zadreg.

J. K.

Domače svrtari.

— († Anton Rubeša.) Piše se nam iz Kastva žalostna vest: posestnik, narodni zastupnik na isterskem deželnem zboru, bivši občinski glavar Rubeša umrl je 19. febr. v dobi od 39 let po kratkem bolovanju. — Pokojnikom izgube prijatelji iskrenega druga, a domovina svistnega in čestitega sina. Kdor ga je poznal, taj ga je ljubiti in štovati moral. — Vekoviti mu pri Bogu pokoj, a ne umrl pri ljudeh spomen!

— (Banka „Slovenija“) je kupila g. Kolman-ovo hišo na narodnem trgu nasproti deželnemu gledališču tik hiše g. Malija, katera je bila že poprej od „Slovenije“ kupljena. Tako ima „Slovenija“ zdaj v „zvezdi“ tri hiše: števil. 24, 25 in 26. Štajerska eskomptna banka pa je kupila hišo od g. Aichholzer-ja na velikem trgu.

— (Dr. Costa) je dobil od isterskega deželnega odbora pohvalno pismo, da je pravice kranjske dežele v pravdi proti mestu Trstu braneč, branil in pravdo dobil tudi za Istro.

— (G. dr. Anton Prus), dozda advokat na Dunaji, naznanjal je štajerski advokatski zbornici v Gradci, da bode s 1. aprilom t. l. se kot advokat v Konjicah na Štajerskem naselil. Veseli nas, da se vrne

naš vrli rojak iz tujega na domačo zemljo, v domovino, katera sedaj res živo doma potrebuje vseh svojih sinov. Zato mu želimo najboljšega uspeha.

— (Sneg.) Od vseh stranij se piše, da je začetkom tega meseca sneg prav na debelo zapadel. V Slemenju na Pohorji je teža snega hišno streho Šimna Urbasa podrla, žena gospodarjeva pa je bila ubita od padajočih brunov.

— (Tegetthof-ov spominek.) V Mariboru, kot rojstnem mestu admirala Tegetthof-a, bodo mu stavili spominek. V ta namen je že precej denarja nabranega in je finančno ministerstvo zdaj že privolilo posebno loterijo, pri kateri se bo 3000 dobičkov izžrebalo. Kaj pa dela Slomšek-ov spominek, kaj Tomšič-ev?

— (Iz Ličence) pri Slov. Bistrici se piše: V hišo gruntnega posestnika Matevža Rak-a so tatovi izkušali pri postrežnem oknu prodreti, pa jih je gospodar s strelom odplasil. Eden tatov se je od lestve skočivši poškodoval, ker se je slišal krik: Jezus-Marija!

— (Iz Zatičine) se nam 18. febr. piše: Tudi tukaj je bila pretečeno nedeljo jako prijetna veselica, h kateri je bilo povabljen več gospodov, gospej in gospodičin; namreč je bilo pri g. Dreniku. Ta veselica je vsaj opomnila povabljen, da je tudi v Zatičini predpust. Na veliko veselje povabljenim, se je igrala slovenska igra: „Zakonske nadloge“, pri kateri so prav izvrstno sodelovali gospodičini Didakova in Drenikova, ter gospodje F. Kovač, Praprotnik in Logar. Potem je bil ples in druge veselice, katere so razveseljevale goste. Govorilo se je sicer v slovenskem jeziku, ali vendar nemški je imel prvi „red“. Tudi naš g. notar Klatzer je bil baje povabljen, pa ni hotel priti. Ta je navdušen Slovenec, in bi bil gotovo prav vse samo po slovenski govoril. (?)

Razne vesti.

* (Poboljšanje.) Na ljubljanskem gradu imajo zaprti hudodelniki šolo, v kateri se uče raznovrstnih koristnih reči. Neki človek, ki je zaradi poboja na 4 leta ječe obsojen, se marljivo uči risanja. „Vidiš koliko že znaš“, mu pravi učitelj vesel njegovega napredka. „O da, odgovori ujetnik, dve leti imam še sedeti, tačas upam, da se bom ravno toliko naučil, da bom znal bankovce delati, ko bom ven prišel.“ — Mislite si, kako je učitelj gledal!

* (Hrvatsko pismo) od grofice Judite Zrinjske svoji sestri Jeleni, iz leta 1680, torej malo po času, v katerem igra v našem listku priobčevan roman, so našli v Pešti, in odlomek prinaša hrvatski lepoznavski list „Vienac“ kot dokaz, da so tačas hrvatske aristokratije med soboj upotrebljevale svoj narodni jezik.

* (Črnogorski knez) je te dni z lastnoročnim pismom naznanil srbskemu knezu porod svojega deteta. Knez Milan mu je tudi v lastnoročnem pismu odgovoril, čestitajoč mu in izrazujoč svoje veselje, „što možemo našemu svetu javiti ova srdačna saobštenja i iskrene odnošaje, koji izmedju Srbije i Crne gore postoje.“

* (Srbsko novinarstvo.) „Vidov dan“ najstariji ne strogo vladni beogradski list javlja, da ima 587 naročnikov. Gotovo ne mnogo. Uzrok menda je iskati v tem, ker je včas ta list čudno z Magjari koktiral. — V Beogradu začne zopet nov časnik „Branik“ izhajati, trikrat na teden.

* (Plemeniti cigani.) Tudi razcapani cigani imajo svoje zlahtnike ali vojvode.

V Gorici blizu Zagreba je pod milim nebom cigansko krdelo imelo svoj šotor pod svojim vojvodom. Temu krdelu se pridruži navaden cigan družega krdela, kateri se zaljubi v hčerko vojvode in prosi očeta za roko njegove hčere. Stari vojvoda ves razžaljen zapodi predržneža. Po noči pa izgine tudi njegova hčerka iz šotora, odpeljana od svojega ciganskega Adonisa.

* (Iz Konjic) poročajo graški listi smrt neke mlade ženske, ki je lansko leto na čuden način vdova postala. Njen mož je prešiča klal, a med klanjem mu prešič uide. Mož utakne klalni nož k sebi pa leti za prešičem in pade tako nesrečno, da se mu nož v srce zasadi in ga umori. Ne dovolj te nesreče, bilo je udovi potem od nesramnih tatov za 200 gld. žita ukradeni, da si tik poleg žandarmov stanuje. — Dokaz kako c. kr. organi premalo ali nič ne store proti lupežnikom in tatovom, dasi pridno love — petje je slovenske.

* (Megla) ne vlada samo v Ljubljani, temuž iz Londona se poroča, da je bila tam 17. t. m. tako gosta megla po mestu, da je bil dan temen skoro kakor noč, in da se trgovati z nekaterimi rečmi ni moglo.

* (V Pragi) je umrl češki novinar Josef Svoboda, eden najstarejših in najmarljivejših čeških žurnalistov. Pražani, posebno njegovi kolegi, so mu napravili slovesen pogreb.

* (Političen fanatizem.) Nek Poljak Skrzynski je v Bernu stanoval pri drugem Poljaku Stempovskemu, katerega so nekateri njegovih rojakov obdolžili, da je on znanega Nečajeva, umorilca ruskega studenta Ivanova, izdal ru-ki policiji. Vsled tega suma je Skrzynski 16. t. m. ob treh popoldne iz revolverja štirikrat ustrelil po Stempovskemu in sicer v stanovanju poslednjega, pa ga ni zadela, ker se je žena Stempovskega vrgla med svojega moža in umorilca. Skrzynski je potem pobegnil in še ni ujet dosedaj.

* (Požrte igle.) V Parizu je v siromašnici umrla žena vsled starostnega oslabljenja. Ker je bilo od te žene znano, da je imela čudno navado, igle požirati, so njeno truplo po smrti preiskali in res našli mnogo igel, katere so vse v hrbtnišnem mesu tičale. Žena je pri vsem tem stara postala in ni tožila, da bi jo nadlegovale kakšne posebne bolečine. Ali posnemati jo, ne bi priporočali.

* (Pogreznena kavarna.) V Smirni, kakor smo že poročali, se je 9. t. m. kavarna Kivoto pogreznila v morje. Bila je lesena baraka na pilotah postavljena. Tisti dan so zvečer akrobati v njej igrali in bilo je kakih 200 poslušalcev zbranih. Ob 10ih zvečer se alihi nekako pokanje in v hipu se pogreznena vsa baraka v morje. Samo malo oseb, ki so stale pri vhodu, se je rešilo, več ko 130 nesrečnih pa je utonilo.

* (Strašno maščevanje). Neki blaponski voditelj v Indijani je zapazil, da mu vlak večkrat na istem mestu pride iz tira kajti mu je nekdo vedno nekaj podlagal. Ker so začeli dvomiti nad njegovo voditeljsko zmožnostjo in je vsled tacihi nesreč bilo veliko ljudi v smrtni nevarnosti, je sklenil, tako uganjanje s kratka končati. Ko se enkrat navedena neugodnost zopet na istem mestu pripeti, zapove kuritelju, naj mu nemudoma sledi, in obadva izgineta v temni noči. Kmalu se vrne s krivcem nazaj. Raz-rdeni popotniki bi ga bili baje ubili, ali voditelj jih zagotavlja, da ga bode že oskrbel. Ko je vlak z vso svojo naglostjo zopet dirjal naprej, udari voditelj poredneža ter ga vrže v mašinsko

peč. Zapre vrata, in nihče ni vedel, kaj se je z nesrečnežem zgodilo. Še le na smrtni postelji povedal je voditelj, da je predržnež v ognju umreti moral.

Narodno-gospodarske stvari.

— Železnica Dunaj-Novi je projektirana čez Laksenburg, Aspang, Hartberg, Fürstenfeld (odkoder bi postranska črta v Gradec peljala), Fehring, Radgono (odkoder bi šla črta sv. Lenart-Maribor) do Ormuža, kjer bi prestopila na ogersko-hrvatsko zemljo. Peljala bi tam čez Varaždin-Bozjo, Hovino, kjer bi se zvezala s črto Zakany-Zagreb, do Siska, Kostanjice in Dvora in se pri Novi stekala v turško železnico. Ta železnica bi važni ljutomersko-ormužki okraj odprla in na najkrajšem potu zvezala Dunaj s turško železnico. Ustanovil se je že konsorcij, da stori potrebne korake za izpeljavo teh črt, katero bi tudi mi Slovenci in Hrvatje veselo pozdravljali.

Tujci.

20. in 21. febr.

Pri **Elefantu**: Vakonik iz Litije. — Hribar iz Prage. — Raffi iz Trsta. — gospa Kopač s hčerjo iz Celja. — gospa Studick iz Trsta.

Pri **Maliću**: Bauer iz Senja. — Poper iz Sobotice. — Schillinger iz Dunaja. — Bessinger iz Dunaja.

Europa: Lapajne iz Ljutomera. — Krajcar z gospo iz S nja.

Za svetovno razpostavo na Dunaji

se kupujejo lepi, dolgi **ženski lasje**; rumeni (blond), rdeči in sivi imajo prednostne cene in se lahko po pošti pošiljajo; tudi se sprejemajo posamezni kosi, in denar za-nje se takoj pošlje. (33—19)

Wilhelm Stutz,

v „Zvezdi“ (Sternallee), hiš. šte. 30 v Ljubljani.

Jaz Vilhelmina Rix

originalne paste Pompadour,

ker samo jaz skrivnost pripravljajna poznam. Zato s tem oznanjam, da se omenjena pasta Pompadour od zdaj naprej samo v mojem stanovanju, **Dunaj**, grosse Mohren-gasse Nr. 14, i. Stiege, Thier 62, **prave** dobi, in **svarim** pred kupovanjem pri **vsakem** drugem, ker sedaj niti zaloge, niti podružnice ne vzdržujem in ker sem vse poprejšnje zaloge zaradi storjenega **popačevanja opustila**. Moja pra-za pasta Pompadour, tudi **tudežna pasta** imenovana ne bode nikdar zgrešila svojega učinka; vseh te nepresegljive paste za lice gre nad vse pričakovanje in je edini **garantirani** pomoček za naglo in neizgledljivo odpravljanje vseh izpuškov v obrazu, sajencev, peg, šinj in mozolcev. Garancija je toliko gotova, da se **denar nazaj daje**, ako pasta ne pomaga. **London** te izvrstne paste s podukom vred **velja 1 gld. 50 kr.** — **Razpisiša se proti povzetku**. Naročila pisma naj se pošiljajo **Vilhelmini Rix**, doktorjevi vdovi, Dunaj, Gr. Mohren-gasse Nr. 14, iz prijaznosti vis-à-vis mojim čestitim prejemnikom, dajem, ako se mi majhni opravi v raznih svareh naročujo, te opravke poskrbeti in ne računam zanje nobene provizije. (177—23)

Dr. Zahvalna pisma se ne razglajajo.

Dunajska borsa 21. februarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld. 60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	60
1860 drž. posojilo	105	80
London	109	35
Kreditne akcije	338	—
Akcije narodne banke	1000	—
Napol.	8	70 1/2
C. k. cekini	—	—
Srebro	108	25

Turnske ure

(46—4)

najbolje konstruirane in jako dober kup, s 3letno garancijo in plačili v obrokih se vedno dobivajo pri izdelovalcu

Janez M. Pogatschnigg

Podnart-Kropa na Gorenjskem.

Praktikant

se vzame v uk v štacuni **Franc Kapus** v Celji. (44—3)

„Deutsche Zeitung“

je prinesla v šte. 301, na priloge 5. strani, 1. novembra 1872, sledeči ozira vredni članek:

Wilhelmov čaj za čiščenje krvi.

Slišali smo že več mnenj o tem mnogoznanem zdravilu, in da se bralci o tem še bolj seznanijo, hočemo tukaj nekatere navesti: Dr. Rust je v javnem zboru o tem zdravilu rekel: „Wilhelmov čaj za čiščenje krvi je v resnici ljudsko zdravilo, ker vsako leto na tisoče izgledov daje o srečnem uspehu pri revmatičnih in protinskih boleznih — zdravilo, katero bogatin tako rad rabi kot ubožec, o njem gotove pomoči pričakujemo; zdravilo, katero največjavnjshi zdravniki iz prepričanja sami priporočajo.“ Dr. Räder piše v „Medicinische Wochenschrift“ (1871): „Wilhelmov čaj za čiščenje krvi je po medicinskih zakonih mešan iz takih rastlinskih prvin, ki imajo poseben učin na vodene tvorine v koži, v kateri se pogosto neiztrpljiva bolečina čuti, ako se je zločnost med elektriko parokroga in med kožo motila in nehala.“ Dvorni svetovalec in profesor Oppolzer je rekel v zdravilnici pri nekem protinastem bolniku: „Wilhelmov čaj za čiščenje krvi je vreden da ga ne preziramo, ker je veliko bolnikov, katerim sem jaz na njihovo željo uživali ga priporočil, njegov način jako hvalilo.“

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pri kupovanju naj p. n. občinstvo natanko gleda na postavno brambino marko in naslov, ki se nahaja pri vsakem zavitku na zunanji strani, da se po sleparijah ne ogojufa.

Pravi Wilhelmov antiartrični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovoga antiartričnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen pri Dunaji ali v mojih po časniki nevedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gl., posebej za kolek in zavoj 10 kr. (13—2)

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi Wilhelmov antiartrični in antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi dobiva: Mariboru pri Al. Kvandestu; v Celji pri Weggu in Radakovcu; v Lonceu pri L. Müllerju, v Varaždinu pri dr. A. Halterju.

Občno priljubljeni in po zdravniških izrekih skušeni

Štajerski zeliščni sok (230—8)

se dobi vedno v čvrstem stanju pri **J. Purgleitner-ju**, lekarji v Gradcu, v Bankalari-jevi lekarni v Mariboru in pri M. Morić-u v Mariboru. Cena za steklenico **87 kr.** a. v.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—19)

Pričujoče ima črez tisoč bolnikov v ozdravljenji.